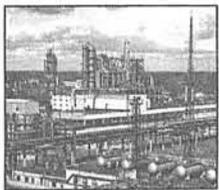

ПАСЛАННЕ ДА СВЯТА ПАРАДЖЭННЯ ХРЫСТОВАГА МІТРАПАЛІТА МІНСКАГА І СЛУЦКАГА ФІЛАРЭТА, ПАТРЫЯРШАГА ЭКСАРХА УСЯЕ БЕЛАРУСІ

НАША МАРКА 2 стар.
МІЖНАРОДНЫЯ СТАНДАРТЫ "ПАЛІМІРА" 2 стар.

ДЫПКУР'ЕР:
КАЛЯДНАЯ АКЦЫЯ Ё ШВЕЦЫ. "БелАЗы" ДЛЯ АРМЭНІ 3 стар.

ГОСЦЬ
Аляксей ПЯСЕЦКІ — АЎТАР ЗЛІТНАГА ЖЫЛЛА 3 стар.

ПОДЫУМ
Вольга СЯРОЖНІКАВА — БІЗНЕС-ЛЭДЗІ І "МІС ФОТА" 4 стар.

СПАДЧЫНА
"ЛЕГЕНДЫ ВЯЛІКАГА КНЯСТВА" Ё МУЗЫЦЫ 5 стар.

ВЕСТКІ З СУПОЛАК, УКРАЇНА

АЎТОГРАФ
ЗНАКАМІТАЯ Таццяна МАРХЕЛЬ НАВАТ МАУЧЫЦЬ ПА-БЕЛАРУСКУ 6 стар.

ВІНШАВАННІ
ЛІТВА, ЗША, КЫРГЫЗСТАН, ЛАТВІЯ 7 стар.

6,8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА Ё 48 КРАЇНАХ

Голас Радзімы

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі

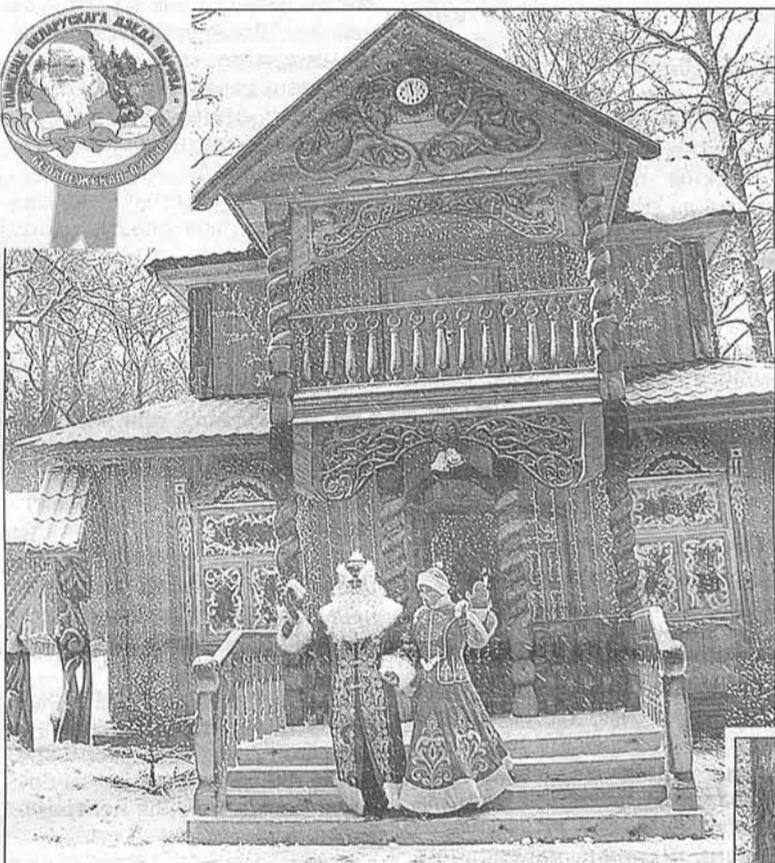
Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

1 студзеня 2004 года, № 1 (2871)

Цана 175 рублёў

E-mail: golos_radzimy@tut.by

вандроўка ў казку з яўгенам казюлем

Таямніцы Белавежжа

Калі да пушчы было менш за дваццаць кіламетраў, прыпыніўся для адпачынку ў Камянцы. Усё тут цудоўнае: і гародок прыгожы, і старажытная Белая вежа, як і сотні гадоў таму, стаіць на варце. Вось толькі снегу амаль няма. І закралася ў душу сумненне: а ці дакладны накірунак выбраў, бо не можа быць Марозава памесце без снегу. Але ж дасведчаная людзі ўпэўнілі: шукаю ў патрэбным напрамку.

Гэта я і сам адчуў у хуткім часе, бо змены адбываліся на вачах. На нейкі момант здалося, а хутчэй за ўсё, так было і на самай справе, Дзед Мароз паказаў адно са сваіх цудаў: усё наваколле, кожная галінка ў снежным убранні. А снег усё сыпаў і сыпаў. Канчатковыя звесткі атрымаў у музеі

прыроды Белавежскай пушчы. Сапраўды, пасяліўся тут Дзед Мароз, толькі дарога да яго няблізкая — без малага дзесяць кіламетраў па пушчы. А каб не заблудзіць — трэба трымацца Качаноўскага тракту.

Гэта былі дзесяць кіламетраў прыгажосці, калі з-за снежнай заслоны раптам выплываў дуб-асілак ці трохсотгадовая сасна, вяршыня якой гублялася ў снежнай віхуры. Насцярожылі фантастычныя снежныя пачвары ўздоўж дарогі: у лютым мінулага года прайшла тут незвычайнай сілы бура, якая скруціла, як кажучь, у баранаў рог векавыя дрэвы. У хуткім часе лес расступіўся і перад вачыма адкрылася сядзіба за моцным плотам. Браму ахоўвалі два маўклівыя

драўляныя рыцары — Дуб-Дубовіч і Вяз-Вязовіч — родзічы знакамітых казачных беларускіх герояў Дуба-Дубовіка і Гары-Гаравіка. Пагрукаўшы жалезным кольцам у браму, пачуў: "А ці з добрымі намерамі ты прыйшоў, вандроўнік?" Запэўніўшы вартавых, што намер мой чысты, як першы снег, — расказаць чытачам газеты "Голас Радзімы" пра

ДОМ, дзе жыўе Дзед Мароз

Зямля поўнілася чуткамі: беларускі Дзед Мароз, які да гэтага жыў, дзе даўдзецца, у рэшце рэшт збудаваў сабе памесце. Пасля доўгіх разважанняў, дзе яно можа знаходзіцца, вырашыў: у Белавежскай пушчы. Бо няма ў Беларусі больш прывабнага для гэтай мэты месца. Часу да Новага года амаль не заставалася, і я рушыў у дарогу, каб наведаць навасе́ла.

жыццё Дзед Мароза, — пераступіў я парог сядзібы.

З першых крокаў адчуў, як да мяне вяртаюцца ўспаміны дзяцінства: яшчэ момант, і, здаецца, ажывуць драўляныя постаці Беласнежкі і яе добрых гномаў. Расчыніліся дзверы сапраўды казачнага дома, упрыгожанага сотнямі маленькіх лямпачак, і на ганку з'явіліся Дзед Мароз са Снягуркай. Галава ідзе кругам — дзе тут казка, а дзе праўда? А тым часам Дзед Мароз, прывітаўшы ўсіх, хто да яго прыйшоў, запрасіў да сябе. За кубкам гарбаты ён расказаў, што доўга шукаў месца для сваёй сядзібы, а знайшоўшы гэты прыгожы куточак, вырашыў атабарыцца грунтоўна. І сапраўды, пабудавана тут шмат чаго. У самога Дзед Мароза дом з мансардай. Унізе — зала для прыёму гасцей з крэслам-тронам у розных карунках. Побач — кабінет, дзе Дзед Мароз разбірае пошту і піша пісьмы дзецям.

— Заканчэнне на 8-й стар. —

Навагодняе віншаванне міністра замежных спраў Беларусі Сяргея МАРТЫНАВА

Шаноўныя суайчыннікі, чытачы газеты "Голас Радзімы"!

Згодна з традыцыяй, менавіта з надыходам Новага года мы звязваем свае мары і светлыя спадзяванні. Многія з вас знаходзяцца далёка ад Беларусі, але імкнучыся дамацца кантакты з Радзімай, захоўваючы багацце беларускай спадчыны. Мы ўспрымаем вас як неад'емную частку беларускага этнасу, актыўных носьбітаў нашай культуры і спадзяёмся, што сувязь з Айчынай заўсёды будзе для вас крыніцай радасці і натхнення, а кожны ўспамін аб Беларусі напоўніць вашы сэрцы пачуццём адзінства з Бацькаўшчынай, гонарам за родны край.

Са свайго боку, мы робім усё магчымае, каб дзверы беларускіх пасольстваў за мяжой былі гасцінна расчынены для нашых суайчыннікаў, каб вы заўсёды знаходзілі там параду і падтрымку.

Няхай 2004 год будзе для вас годам здзяйснення запавястных мар! Няхай будуць у вашых сем'ях спакой і дабрабыт!

Міру вам, моцнага здароўя і святочнага настрою!

падарожжа

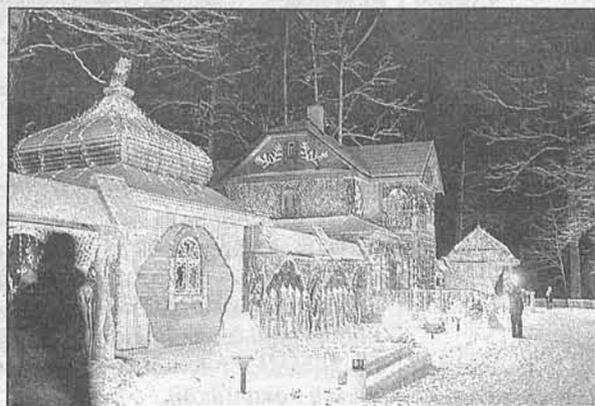
Навагодні маршрут

Прыемны сюрпрыз амаатарам падарожжаў падрыхтавалі ў дні калядных канікул работнікі Мінскага ўчастка Беларускай чыгункі.

Створаны ў мінулым годзе турыстычны поезд упершыню пройдзе па навагодняму маршруту Мінск—Полацк—Віцебск—Мінск з прыпынкамі ў запаведных кутках Беларусі. Пасажыры пачуць палюбавацца прыгажосцю зімовых пейзажаў, убачыць гістарычныя помнікі.

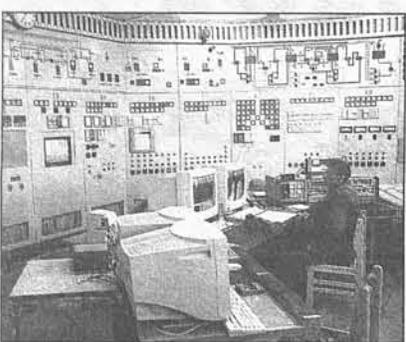
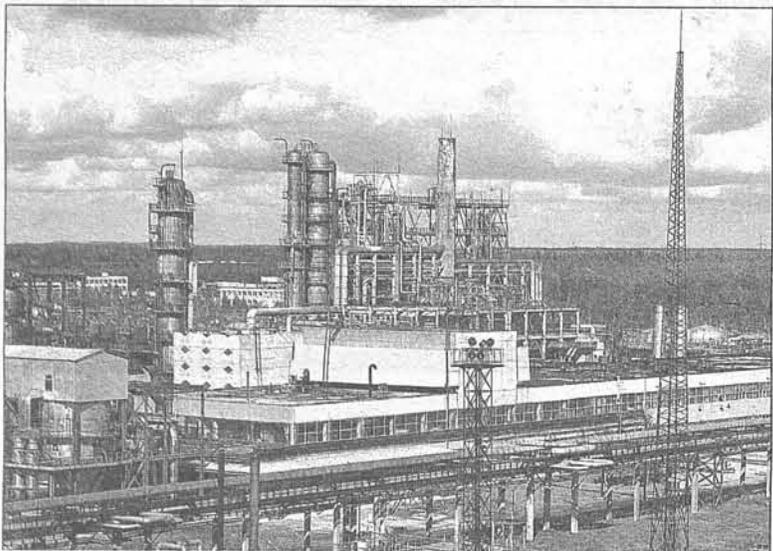
Гэты поезд — павышанай камфортнасці. У яго саставе 2 вагоны-рэстараны, 4 — спальныя і адзін — бытавы. Навінкай ужо зацікавілася адна з нямецкіх турыстычных фірм.

Галіна ВІР.

наша марка

Міжнародныя стандарты «Паліміра»

Наваполацкае адкрытае акцыянернае таварыства «Палімір» стала лаўрэатам прэміі ўрада Рэспублікі Беларусь за дасягненні ў сферы якасці па выніках 2003 года.

На сённяшні дзень уся асноўная прадукцыя (96-98 працэнтаў ад агульнага аб'ёму) «Паліміра» выпускаецца ў адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі серыі ISO 9002.

цэны

Курс на зніжэнне

Міністэрства эканомікі зрабіла нам усім выдатны навагодні падарунак: з 20 снежня найвышэйшая гандлёвая надбавка на шэраг харчовых тавараў беларускай вытворчасці паніжана на трэць – з 30 да 20 працэнтаў. У выніку цэнікі ў магазінах выкладаюць прывабней.

Танней сталі мука, крупы, макаронныя, птушка і паўфабрыкаты з яе, субпрадукты, яйкі, алей, маргарын і маянэз, селядзец, сок і безалкагольныя напіткі, міне-

ралка, кандытарскія вырабы, кава, чай, алкагольныя напіткі і піва.

Галіна ВІР.

інтэрнэт-навіны

Беларусаў заўважылі

Вось і зноў мы звяртаемся да агляду самых значных інтэрнэт-навін за апошнія тры месяцы.

Па-першае, беларускі суперкамп'ютэр К-500 (калі памятаеце, ён быў зроблены ў межах праграмы «СКІФ», пра якую мы ўжо пісалі) трапіў у рэйтынг top 500 – самых хуткасных камп'ютэрных сістэм у свеце. Выпуск традыцыйнага рэйтынг-ліста лепшых вылічальных машын 38 краін – значная з'ява ў камп'ютэрным свеце.

Па-другое, на Маскоўскім міжнародным фестывалі рэкламы былі адзначаны дзве беларускія кампаніі: у намінацыі «Мультымедыяныя прэзентацыі (прэзентацыі

тавараў і паслуг)» лепшай была прызнана праца «Шэсць элементаў» кампаніі Digital Light Studio (асноўнай асаблівасцю гэтага праекта стала выкарыстанне вялікай колькасці відэамаатэрыялу, трохмернай графікі і анімацыі. Яшчэ адзін праект, зроблены кампаніяй «Медыум М», а менавіта – мультымедыяны каталог LCD-манітораў і мабільных камп'ютэраў Prestigio, заняў у той жа намінацыі трэцяе месца.

Ксенія ЛАЗАРЧЫК.

грошы

Праграма для нумізматаў

Саветам дырэктараў галоўнай банкаўскай установай краіны зацверджаны план выпуску памятных манет Нацыянальнага банка на 2004 год.

У гэтым годзе плануецца адкавіць манеты, прысвечаныя святкаванню 60-й гадавіны вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Серыя «Помнікі архітэктуры Беларусі» будзе прадоўжана выпускам манеты з выявай замка ў Нясвіжы. У серыі «Нацыянальныя паркі і запаведнікі Беларусі» з'явіцца манета, прысвечаная Нацыянальнаму парку «Прыпяцкі». Памятная манета, прысвечаная Магілёву, прадоўжыць се-

рыю «Гарады Беларусі». Спартыўная тэматыка будзе прадстаўлена выпускам памятнай манеты, прысвечанай акадэмічнаму веславанню.

У 2004 годзе мяркуецца адкрыць новую серыю манет «Святы і абрады беларусаў».

Акрамя гэтага, плануецца прадоўжыць удзел Нацыянальнага банка ў міжнародных манетных праграмах.

Упраўленне інфармацыі Нацыянальнага банка.

Пасланне да свята Нараджэння Хрыстовага Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага Філарэта, Патрыяршага Экзарха ўсяе Беларусі

«Благадаць вам і мір ад Таго,
Хто ёсць і быў
і мае прыйсці... ад Ісуса Хрыста,
Які ёсць сведка верны».

(Адкр. 1: 4-5).

Узлюбленыя ў Госпадзе архіпастыры, пастыры, манахі і ўсе верныя дзеці Беларускай Праваслаўнай Царквы!

Нараджэнне Хрыстова зноў нагадвае нам пра яднанне Тварца з родам чалавечым, пра Яго бясконцую любоў да вянца Свайго стварэння – чалавека, у якім увасоблены вобраз і падабенства Самога Бога.

Кожны чалавек ад малага дзіцяці да масцітага старца знаходзіць у свяце Нараджэння Хрыстовага менавіта тое, што сугучна яго ўнутранаму свету, жаданню яго ўласнага сэрца і яго непартанай бессмертнай душы. Таямнічае прышэсце ў свет Сына Божлага дае кожнаму, у кім цепліца іскра веры, сваю асаблівую святочную радасць.

Напэўна, нельга не заўважыць, як з года ў год, з веку ў век у калядныя дні людзі нязменна робяцца дабраўшымі і цяплівейшымі адзін да аднаго, мякчэйшымі ў адносінах да блізкіх і далёкіх.

Напярэдадні Нараджэння Хрыстовага ўсе тыя, хто носіць імя хрысціянскае ў любым кутку зямлі, хочучы падзяліцца з іншымі сваёй радасцю, робячы свята для блізкіх. Магчыма, у гэтым праяўляецца імкненне па меры сіл дзейнічаць па вобразу і падабенству Тварца, які дзве тысячы чатыры гады таму вуснамі архангела Гаўрыіла абвясціў Прасвятой Дзеве Марыі: «Радуйся, Благодатная! Господзь з Табою» (Лк. 1: 28), – а значыць, і з нам!

Услед за Архангелам і ўсе Нябесныя Сілы заспявалі народжанаму Богадзіцяці: «Слава ў вышніх Богу, і на зямлі мір, у людзях добрая воля» (Лк. 2: 14). У гэтым ангельскім славаслоўі змяшчаецца адначасова і вялікая тайна Спрад-

вечнай Задумы Прасвятой Тройцы пра збаўленне наша і сардэчнае жаданне гэтага збаўлення пакаленнямі людзей, якія прагнуць міру ў свеце і добрай волі ў людзях.

Менавіта ў святочныя дні асаблівую каштоўнасць набываюць сямейныя традыцыі: упрыгожанне храмаў і дамоў зялёнымі ёлкамі, уладкаванне Віфлеемскіх вярцапаў на ўспамін пра Евангельскія падзеі, таямнічае чаканне ў дзень навячэр'я Нараджэння Хрыстова, агульная малітва на святочным богаслужэнні і святочныя калядныя дні...

Якія радасныя гэтыя свяшчэнныя падзеі, якія дарагія сэрцу ўспаміны пра іх, колькі надзей чалавечых звязана з Нараджэннем Богадзіцяці Ісуса і з надыходам Навалецця дабрыні Божай! Сапраўды, свята Нараджэння Хрыстовага набліжае нас да Евангельскага ідэалу, пра які казаў Збавіцель: «Праўду кажу вам, калі не звернецца і не будзеце як дзеці, то не ўвойдзеце ў Царства Нябеснае» (Мф. 18: 3).

Узлюбленыя браты і сёстры! У цяперашнія ўсё яшчэ неспакойныя часы мы часта згадваем сведчанне апостала і евангеліста Іаана Багаслова пра тое, што «ўвесь свет ляжыць у зле» (1 Ін. 5: 19). Часам мы нават спрабуем апраўдаць гэтымі абставінамі тое, што ў нас саміх астывае любоў, якую гасяць знешнія непаразумеўні.

Але хіба ж не так было і ў год Нараджэння Хрыстовага, і пасля яго? Хіба ўцёкі Святога сямейства ў Егіпет, забойства дзяцей царом Ірадам, смерць праведнага Захарыі ў іерусаліміскім храме не адбыліся неўзабаве пасля Нараджэння Хрыстовага? Калі б тады, роўна, як і цяпер, мы, хрысціяне, толькі са страхам разважалі пра памнажэнне зла, то яно і паглынула б нас без следу.

Але мы пакліканы да Жыцця Вечнага! І наступнымі словамі апостала Іаана пасля яго папярэ-

джання пра зло свету гэтага, было і ёсць сцвярджэнне жыццярадаснага, спакойнага і ўпэўненага быцця Царквы Хрыстовай на зямлі. «Ведаем таксама, – падбадзёрвае нас любімы вучань Хрыстоў, – што Сын Божы прыйшоў і даў нам святло і розум, каб мы спазнавалі Бога ісціннага і каб былі ў ісцінным Сыне Яго Ісусе Хрысце» (1 Ін. 5: 20).

Адзінаства ў веры і ў яе штодзённым вызнанні запаведана нам адвеку. І таму сёння, радасна святкуючы Нараджэнне Хрыстова, мы накіроўваем нашае вітанне і віншаванне Свяшчэннаначалю, кліру і пастве нашай Святой Маці-Царквы і іншым Памесным Праваслаўным Цэрквам, сведчаць пра нашу агульную веру і еўхарыстычную лучнасць.

Мы вітаем народ, улады і воінства Айчыны нашай, якіх нязменна памінаем на кожным богаслужэнні, жадаючы ўсім спакойнага жыцця з усёй набожнасцю і годнасцю.

Няхай дасягне дабравесце нашае пра Нараджэнне Хрыстова сэрцаў усіх хрысціян, якія жывуць у розных канцах зямлі, бо паводле слова прарока Іаіля і апостала Пятра, «у дзень Господні, вялікі і слаўны... хто пакліча імя Господняе, той збаўлены будзе» (Дзеян. 2: 20-21; Іаіль 2: 31-32).

Вітаю суайчыннікаў нашых, што на роднай зямлі і ў рассяненні жывуць, узрадуемся ж адзінымі вуснамі і адзіным сэрцам аб наступленні года Господняга спрыяльнага (Іс. 61: 2; Лк. 4: 19)!

Няхай будзе ўсім нам святочная зорка Віфлеема знаменнем таго, што, паводле слоў апостала Пятра, ужо світае дзень Господні і ўзыходзіць ранішня зорка ў сэрцах нашых (2 Пятр. 1: 19)!

Хрыстос нараджаецца – услаўляйце! Хрыстос з нябёс – сустракайце! Хрыстос на зямлі – узносьцеся! Амін.

Нараджэнне Хрыстова
2003 / 2004 гг., Мінск.

надзённа

Грып

паспяшаўся

Медыкі прызналі, што эпідэмія грыпу апырэдзіла іх прагнозы на некалькі тыдняў.

Спачатку ў трох гарадах Беларусі – Віцебску, Наваполацку, Пінску – аб'явілі эпідэмію грыпу. Пасля каранцін увялі ў Мінску і Салігорску. Як паведамляе галоўны эпідэміялаг Міністэрства аховы здароўя Беларусі Анатоль Кажамякін, паўсюль праводзіцца комплекс супрацьэпідэміялагічных мерапрыемстваў.

навінка

«Атлант»

гэта не толькі халадзільнікі...

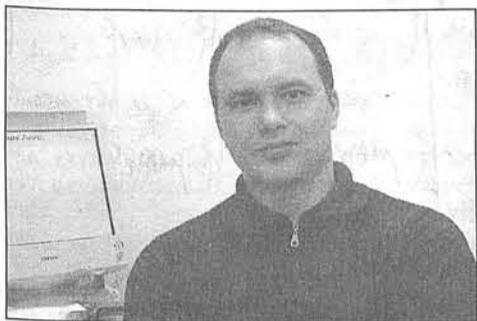
Сёлета ЗАТ «Атлант» асвоіла выпуск прах мадыфікацый аўтаматычных пральных машын. Яны распрацаваны вядомай еўрапейскай фірмай «Мерлоні». У перспек-

тыве ЗАТ «Атлант» будзе выходзіць на аб'ём выпуску пральных машын адзін мільён штук у год. Цяпер асвойваецца новая машына шырынёй 390 міліметраў. У бліжэйшай будучыні на прадпрыемстве плануецца пачаць выпуск электрапліт, электрачайнікаў і іншых электрапрыбораў.

НА ЗДЫМКУ: пральныя машыны «Атлант» карыстаюцца попытам у пакупнікоў.

гошць

Кватэры XXI стагоддзя — аб'ёмныя і камфортныя

Кожная эпоха пакідае пасля сябе след у літаратуры, мастацтве, архітэктуры. Гледзячы на дамы, адразу можаш адказаць, калі яны былі пабудаваны. Вуліцы і праспекты горада — гэта сапраўдная гісторыя. Вось на галоўным праспекце

стаяць "сталінкі" 50-х гадоў — сімвалы "жыццесцвярджалнага сацыялізму", вось мікрараёны з 5-6-павярховых "хрушчоўкаў" — так называлі малагабарытныя кватэры з малюсенькімі кухнямі і сумешчаным санвузлом, куды перасялялі сем'і з пасляваенных баракаў, і, кажучы, у той час атрымаць такую асобную кватэру было вялікай радасцю. Потым дамы пачалі расці ў гару — з'явіліся 9-12-павярховыя з кватэрамі, для якіх характэрныя больш прасторныя кухні і пакоі. Пачатак XXI стагоддзя ў будаўніцтве на Беларусі — гэта катэджны бум і вялікія кватэры ў прыгожых дамах. Новабудойлі радуюць вока, павышаюць настрой, кожны такі дом мае сваю адметную архітэктуру. Захацелася паразмаўляць з адным са стваральнікаў такіх дамоў. І вось я ва ўтульнай майстэрні архітэктараў-праекціроўшчыкаў унітарнага прадпрыемства "Лантэрна". На мае пытанні адказвае вядучы архітэктар Аляксей ПЕРАСЕЦКІ, на рахунку якога ўжо сем спраектаваных і пабудаваных дамоў.

— Аляксей, што такое беларускі дом павышанай камфортнасці?

— Цяпер нас, архітэктараў, не звязваюць ніякімі нормамі, як раней. Заказчык мае права сам выбіраць, якой плошчы будуюць кватэры, колькі пакояў і якога аб'ёму. У сучасных кватэрах павышанай камфортнасці кухня, напрыклад, ад 14 да 25 метраў, санвузлы — ад 5 да 12, вялікая гасціная, хол, спальня і іншае. Робім мы і рознаўзроўневыя кватэры, і нават "пентхаус" — гэта калі на апошнім паверсе ёсць асабісты выхад на сваю адкрытую пляцоўку на даху. Там адкрываецца панарама на горад і ёсць магчымасць разбіць клумбы ці зрабіць тэрасу, што каму падкажа фантазія. Такі дом

будуецца па вуліцы Розы Люксембург, і там ужо ўсе кватэры распрададзеныя.

— Значыць, попыт у мінчан на такія кватэры ёсць?

— Раней быў большы, бо на сёння ў асноўным усе мінчане, якія хацелі мець камфортнае жыллё, ужо купілі кватэры, а цяпер тэндэнцыя — кватэры ў Мінску купляюць прыезджыя, у асноўным з Расіі, Казахстана і іншых краін былога Саюза...

— І колькі прыблізна каштуе кватэра ў такім доме?

— Гады два назад квадратны метр у такім доме каштаваў 270–300 амерыканскіх долараў, цяпер даражэй — 450–500.

— Чым гэта выклікана: даражэй сталі каштаваць бу-

даўнічыя матэрыялы ці іншыя прычыны?

— Рынак вызначае цэны. Будаўнічыя матэрыялы ў той жа цане, што і два гады назад, попыт працавіраў павышэнне цэн.

— Якія матэрыялы выкарыстоўваеце пры будаўніцтве: айчыныя ці імпортныя?

— У асноўным выкарыстоўваем пры будаўніцтве цэглу і газасілікатныя блокі, вырабленыя ў Беларусі. Адзелка, фарбы таксама айчыныя. Цяпер у нас вырабляюць высакаякасныя аддзелачныя матэрыялы, гэта галіна добра развіваецца. Да ідэалу яшчэ далёка, але няма межаў для дасканаласці.

— Вашы яркія дамы асабліва радуюць у шэрыя пахмурныя дні.

— Так, наша фірма выпрацавала ўжо свой фірменны стыль. Мы стараемся фарбаваць дамы ў насычаныя яркія колеры

— У вашай фірмы цікавая назва. Што яна азначае?

— У перакладзе з італьянскай мовы "лантэрна" — гэта маленькае акенца ў купале храма. Гэту сімвалічную назву прыдумаў дырэктар фірмы.

— Аляксей, а ў якой кватэры жывяце вы?

— Ужо трыццаць год я з сваёй сям'ёй з трох чалавек жыву ў адным з спраектаваных мною дамоў у трохпакаёвай кватэры, дзе ўсё пабольшаных аб'ёмаў: вышыня столі 3 метры, зала — 30 квадратных метраў, кухня — 14, спальня — 25, дзіцячыя пакой таксама вялікі. Такія кватэры даюць адчуванне камфорту, утульнасці.

— А вам не крыўдна, што жыхары спраектаваных вамі дамоў і не ведаюць, хто аўтар праекта? Ці хацелі б, каб на доме вісела шыльда: дом пабудаваны па праекту архітэктара...

— Архітэктары ў асноўным ведаюць, хто які дом спраектаваў і пабудоваў. У Мінску каля 10 вядучых прыватных праектных майстэрняў, і паміж імі існуе дух здаровага саперніцтва. Кожная фірма стараецца заявіць пра сябе.

— Гэты матэрыял будзе змешчаны ў навагоднім нумары газеты. Што б вы хацелі пажадаць сваім суайчынікам?

— Каб усе беларусы жылі камфортна: у цёплых, утульных кватэрах ці дамах, каб у сем'ях панавалі згода і дабрабыт.

НА ЗДЫМКАХ: архітэктар Аляксей ПЕРАСЕЦКІ; дом, пабудаваны па яго праекту.

Гутарыла Таццяна КУВАРЫНА.

стасункі

Пасол Польшчы ўсклаў

кветкі да помніка

Адаму Міцкевічу

З нагоды 205-й гадавіны з дня нараджэння і імянін вялікага паэта Адама Міцкевіча пасол публікі Польшча Тадэвуш Цыбуляк і супрацоўнікі пасольства ўсклаі кветкі да помніка вешчуну.

Урачыстасць адбылася з удзелам запрошаных прадстаўнікоў дыпламатычнага корпуса, мясцовых улад і мясцовай польскай этнічнай меншасці.

Нямецкая праграма

падтрымкі

У рамках Праграмы Трансформ, створанай у 1992 годзе, урад Федэратыўнай Рэспублікі Германіі падтрымлівае працэс трансфармацыі ў Цэнтральнай і Усходняй Еўропе. Толькі ў Беларусі было прафінансавана прыкладна 100 праектаў на агульную суму 40 мільёнаў еўра. Пры гэтым асноўная ўвага надаецца кансультаванню ў сферы эканомікі, права і грамадства.

Федэральны ўрад прыняў у

2002 годзе спецыяльную Праграму падтрымкі Беларусі. Асноўны ўпор у ёй зроблены на падтрымку германа-беларускіх партнёрскіх праектаў у наступных накірунках: сацыяльная сфера, адукацыя, энергазберажэнне (крыніцы энергіі, якія аднаўляюцца), падтрымка малых і сярэдніх прадпрыемстваў, кансультацыйная дзейнасць у сферы эканамічнай палітыкі. Пры ўзгадненні з беларускім урадам ажыццяўляецца другі этап праграмы. Ён прадоўжыцца да канца 2004 года, аб'ём фінансавання складае 2,5 мільёна еўра.

Барыс ЖУКАЎ.

дыскур'ер

Калядная акцыя ў Швецыі

Пасольства Беларусі ў Каралеўстве Швецыя прыняло ўдзел у штогадовай міжнароднай дабрачыннай акцыі, арганізаванай у Стагольме Міжнародным жаночым клубам пад патранажам наследнай прынцэсы Вікторыі.

На мерапрыемства былі запрошаны пасольствы амаль 30 краін, акрэдытаваных у Швецыі.

На стэндзе Пасольства Рэспублікі Беларусь былі прадстаўлены інфармацыйныя матэрыялы пра нашу краіну і нацыянальныя сувеніры.

У канцэрце, які прайшоў у рамках дабрачыннай акцыі, прыняла ўдзел студэнтка 3-га курса гімназіі-каледжа пры Беларускай акадэміі музыкі Вераніка Прадзед. Выкананне юнай цымбалісткай твораў беларускіх і замежных кампазітараў атрымала самыя высокія ацэнкі.

Дамоўленасці аб

супрацоўніцтве з Арменіяй

Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Беларусь у Арменіі Марына Далгаполава наведвала Сюнікскую вобласць.

М.Даўгаполава праінфармавала губернатара вобласці Эдуарда Барсегяна аб палітычнай і сацыяльна-эканамічнай сітуацыі ў Беларусі, дынаміцы ўзаемага гандлю. Армянскі бок выказаў зацікаўленасць у арганізацыі на базе ААТ "Капанскі машынабудаўнічы завод" цэнтры па рамонт і абслугоўванню тэхнікі ВА "БелАЗ", а таксама ў закупцы абсталявання для перапрацоўкі сельскагаспадарчай прадукцыі.

У ходзе паездкі пасол Беларусі наведвала ЗАТ "Зангензурскі медна-малібдэнавы камбінат" — адно з самых буйных горназдабываючых прадпрыемстваў Арменіі. Сёлета прадпрыемства набыло 20 аўтамабіляў маркі "БелАЗ" на агульную суму 2,6 мільёна долараў ЗША, што дазволіла павялічыць у пяць разоў штомесячны аб'ём здабычы руды. Кіраўніцтва завода выказала зацікаўленасць у пашырэнні супрацоўніцтва з беларускімі машынабудаўнічымі прадпрыемствамі, у прыватнасці, у закупках у нашай краіне прамысловага абсталявання, вялікагрузных кранаў і пагруз-

дабрачыннасць

Праекты Дэвіда Марысея

У студзені 2004 года ў Дубліне (Ірландыя) з'явіцца новая грамадская арганізацыя дапамогі беларускім дзецям, якія пакутуюць ад анкагематалагічных захворванняў. Яе плануе стварыць 32-гадовы бізнесмен Дэвід Марысей, уладальнік сеткі пунктаў хуткага харчавання ў сталіцы Ірландыі.

Як ён паведаміў, папярэдня назва арганізацыі — "Ірландскі фонд дапамогі анкаворым дзецям Чарнобыля". Дэвід Марысей збіраецца падтрымліваць грамадскае аб'яднанне "Беларускае рэспубліканскае таварыства "Дзеці ў бядзе", 1-ю і 2-ю дзіцячыя клінічныя бальніцы Мінска.

Яшчэ адзін дабрачынны праект ірландскага бізнесмена, які ён плануе рэалізаваць у бліжэйшы час, — абучэнне выхаванцаў шэрагу мінскіх дзіцячых дамоў розным спецыяльнасцям (камп'ю-

чыкаў, машын для работы ў падземных умовах.

Выстава сучаснай графікі ў Бельску Падляшскім

У Бельску Падляшскім у гарадской ратушы адкрылася выстава твораў сучаснай беларускай графікі са збораў Музея сучаснага выяўленчага мастацтва Міністэрства культуры Беларусі.

Галоўная ідэя выставы — пазнаёміць шырокія колы польскай грамадскасці з глыбокімі традыцыямі і багаццем беларускай мастацкай культуры. На выставе побач з творамі такіх славутых беларускіх майстроў, як М.Басалыга, Л.Асецкі, А.Кашкурэвіч, былі прадстаўлены працы маладых мастакоў усіх стыляў і напрамкаў сучаснага мастацтва нашай краіны.

Выстава праводзіцца ў Бельску Падляшскім не выпадкова. У гэтым горадзе кампактна пражываюць этнічныя беларусы, для якіх нацыянальная культура Беларусі з'яўляецца часткай іх культуры і якія, заховаючы сваю беларускасць, свае традыцыі, узбагачаюць і памнажаюць агульную беларускую культурную спадчыну.

Дні культуры Беларусі ў Кітаі

У Кітаі прайшлі Дні культуры Беларусі.

У рамках знаходжання ў Кітаі адбылася сустрэча афіцыйнай дэлегацыі Рэспублікі Беларусь на чале з міністрам культуры Леанідам Гулякам з членам Дзяржаўнага савета КНР Чэнь Чжылі, а таксама перагаворы з міністрам культуры Кітая Сунь Цзячжэнем, у выніку якіх быў падпісаны Беларуска-Кітайскі міжведамасны пратакол аб супрацоўніцтве на 2004–2006 гады.

З поспехам прайшлі выступленні Дзяржаўнага акадэмічнага народнага аркестра Беларусі імя Жыновіча ў гарадах Пекіне, Шанхай, Сіане. Была праведзена цырымонія ўручэння ордэна Пашаны дырэктару Пекінскага мастацкага музея "Цзінь Тай" прафесару Юань Сікуню, адзначанага гэтай узнагародай указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь "За вялікі асабісты ўклад у развіццё беларуска-кітайскіх культурных сувязей, актыўную прапаганду беларускай культуры ў Кітайскай Народнай Рэспубліцы".

Прэс-служба МЗС.

Барыс ЖУКАЎ.

Вольга Сярожнікава — бізнес-лэдзі і “Міс фота”

Людзям падабаюцца ўсялякія прыемныя гісторыі з хэлі-эндэма, бо яны дораць надзею, якая нам так патрэбна. Новы год і Каляды — ці не падстава пагаварыць пра прыгажосць і маладосць? Знаёмцеся: Вольга Сярожнікава. 25 гадоў. Пра такіх гавораць — усё пры ёй. Прыгажосць, адукацыя, фінансіста, прыемнасць у зносінах. У 2002 годзе ў нацыянальным конкурсе прыгажосці атрымала тытул “Міс фота”. Сёлета ўдзельнічала ў конкурсе “Міс Еўропа”. На жаль, у фінал не прайшла. Затое калі вярнулася дадому, пра яе ў Беларусі ўсе ведалі. Вольга атрымала месца дырэктара Нацыянальнай школы прыгажосці. Цяпер яна шукае ў

сабе дзелавыя якасці і адказвае за калектыў супрацоўнікаў і вучняў. У Вольгі ёсць шанс паказаць, што прывабная жанчына можа быць разумнай і добра рабіць справу. Пра сваю работу кажа, што яна складаная, але цікавая. Марыць пра сям’ю, дзяцей. А жыве з мамай, малодшай сястрой і кошкай. Такая жаночая кампанія. Новы год сустракае дома. Кажа, што часам будзе розныя планы, нешта прыдумвае, а ў выніку ў гэту ноч апынаецца побач з мамай. У конкурсах прыгажосці вырашыла больш не ўдзельнічаць. Не таму, што не выйграла ў апошнім. Проста ў яе зараз іншыя справы. Пра іх і пра еўрапейскі конкурс яна мне і расказала.

— Для мяне паездка ў Францыю стала адкрыццём. Многія ж дзяўчаты маюць такі лад жыцця — удзельнічаюць у адным, другім і гэтак далей конкурсах. Іх бывае шмат — ад “Міс фірмы” да “Міс Сусвет”. Такім чынам, дзяўчаты самарэалізуюцца і бавяць час, заводзяць знаёмствы і нават выходзяць замуж.

У Францыі было 38 удзельніц. Спачатку ўсе накіраваліся ў Гвадэлупу, дзе між здымкамі адпачывалі на ўзбярэжжы Карыбскага мора. Там было цудоўна. Калі ж мы прыляцелі ў Парыж, пачаліся рэпетыцыі і складанасці. Было цяжка прывыкнуць да рэжыму, калі на працягу дня знаходзішся ў халодным памяшканні цырка-шапіто, абыходзішся толькі кавай. Пасля 8 гадзін — шчодрая вячэра.

У мяне ж пачаліся свае непрыемнасці. Згубілі мой багаж. На конкурсе прыгажосці я апынулася ў адных штанах і блузцы. Рэчы знайшліся толькі пасля зварту ў пасольства Беларусі, прытым амаль адразу. Другі раз давялося туды звярнуцца, калі захварэла на запаленне лёгкіх. Мы не маглі выпрасіць ўрача, а праблемы ўзніклі ў многіх. Калі мне прysłалі доктара, у мой нумар выцягнулася чарга прыгажунь, якім патрэбна была яго дапамога.

— Ці праўда, што пераможца была вядомая загадка?

— Былі вядомыя фіналісткі. Дзяўчыны прыехалі з дэлегацыямі па 30 чалавек, з прэсай, тэлебачаннем. Іх здымалі на рэпетыцыях і паказвалі ледзь не штодзённа ў сябе на радзіме. Тыя, хто бачыў конкурс па тэлебачанні, ацанілі яго пастаноўку. Для гледачоў гэта вылядала эфектна. Я рада, што маю вопыт удзелу ў еўрапейскім конкурсе і ведаю цяпер, як трэба і як не трэба арганізоўваць падобныя мерапрыемствы. І мне гэта вельмі спатрэбіцца, бо Нацыянальная школа прыгажосці ў наступным годзе будзе ладзіць конкурс “Міс Беларусь”.

— З вашым назначэннем павінны адбыцца пэўныя змены ў школе?

— Хутчэй, змены выклікалі маё назначэнне. Нацыянальная школа прыгажосці існуе з 1997 года. З таго часу яна знаходзілася на базе харэаграфічнага каледжа. Сёлета пачала дзейнічаць асобна. Гэта дзяржаўная ўстанова пры Міністэрстве культуры. Сапраўды, не ўсё атрымалася, што планавалі пры яе стварэнні. Цяпер ёсць шанс паправіць становішча. Пакуль акцёрскаму майстэрству, харэаграфіі, этыкету,

псіхалогіі і дэфіле ў нас навучаецца 40 дзяўчат ад 15 да 23 гадоў. Наш васьмімесячны курс недарагі — 30 тысяч у месяц.

Што да нацыянальнага конкурсу прыгажосці, то ў хуткім часе наш дэсант накіруецца па абласцях Беларусі ў пошуках прыгажунь. Тыя, каго мы адбяром, пройдуць у нас спецыяльную падрыхтоўку.

— Навошта, на ваш погляд, патрэбны конкурсы прыгажосці?

— Гэта ў першую чаргу шоу. Быў час, калі іх папулярнасць паменшылася. Цяпер жа людзі зноў імі зацікавіліся. Спартсмены абараняюць гонар сваёй краіны сілай, дзяўчаты — прыгажосцю. На міжнародным узроўні ўдзельніцы прадстаўляюць сваю краіну, пра некаторыя ў свеце даведваюцца менавіта дзякуючы іх прыгажуням. Еўрапейскі конкурс прыгажосці быў паказаны ў прамым эфіры многіх тэлекампаній. Арганізатары сцвярджалі, што відовішча глядзела каля 200 мільёнаў чалавек. Пра сваю краіну трэба заяўляць і такім чынам. Думаю, што калісьці беларуска абавязкова атрымае званне “Міс Еўропа”.

На ЗДЫМКУ: Вольга СЯРОЖНІКАВА (другая справа).

Алена СПАСЮК.

Жонка міністра замежных спраў Беларусі Маргарыта Мартынава па традыцыі прыняла жонак акрэдытаваных у краіне паслоў, консулаў, кіраўнікоў прадстаўніц міжнародных арганізацый напярэдадні Каляд і Новага года. На гэты раз дамы прымалі віншаванні ў алімпійскім спорткомплексе “Раўбічы”, дзе яны трапілі ў чароўную атмасферу.

Званы вечар у Раўбічах

Падобныя сустрэчы дапамагаюць беларускаму боку лепш прадставіць традыцыі і культуру нашай краіны, а жонкам замежных прадстаўнікоў — больш даведацца пра Беларусь. Заадно пасяброўску пагутарыць і падняць бакалы за шчасце ў новым годзе. Бо ў Раўбічах, нягледзячы на працяковы статус, дамы сабраліся пры святле свечак ля святочнай ёлкі, упрыгожанай работамі беларускіх майстроў пляцення з саломкі. А ансамбль Дзяржаўнага канцэртнага аркестра Беларусі, актэт пад кіраўніцтвам Барыса

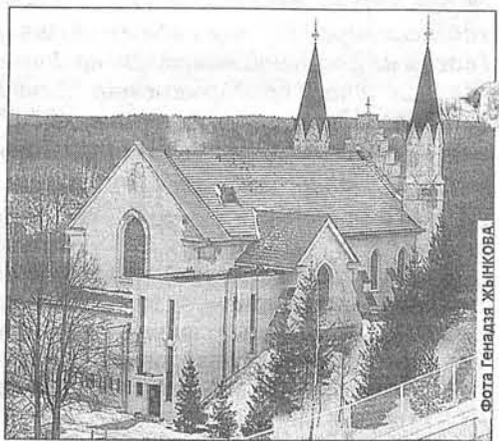
Нічкава і Генадзя Гедыльтэра выканалі творы беларускіх і расійскіх кампазітараў у духу “да-машняга музыцыравання”: ад п’ес XVI–XVII стагоддзяў з “Полацкага сшытка” да вальсаў XIX стагоддзя і сучасных канцэртных п’ес.

Ужо некалькі гадоў сустрэчы напярэдадні самых любімых свят уносяць асобы акцэнт у свецкае жыццё беларускай сталіцы. Жаночая дыпламатыя нібы і не афіцыйная, але яна дапамагае прадаўжаць работу, якую вядзе “моцны пол”, і часам многае значыць у кантактах паміж краінамі.

ЗАПРАШЭННЕ

Музей народнага мастацтва

25 гадоў таму ў вёсцы Раўбічы Мінскага раёна быў адкрыты Музей беларускага народнага мастацтва як філіял Нацыянальнага музея Рэспублікі Беларусь. З першых дзён яго ўзначальвае Таццяна Сцёпіна. У год музей наведвае 12 тысяч экскурсантаў з нашай краіны і замежных гасцей,

якія з цікавасцю знаёмяцца з самабытным, каларытным, жывіцесцявядальным мастацтвам народа Беларусі. НА ЗДЫМКУ: Музей беларускага народнага мастацтва ў Раўбічах.

нататкі яўгена леўкі

Каранацыі Міндоўга — букет талентаў

Ды вернемся да канферэнцыі ў Навагрудку. З яе замежных удзельнікаў абавязкова варта згадаць імя Міколы Нікалаева, доктара гістарычных навук з Санкт-Пецярбурга, які быў і застаецца шчырым патрыётам Беларусі і Навагрудчыны, у прыватнасці, якая яго ўгадавала і выправіла ў шырокі свет. Па яго ініцыятыве ва ўласным перакладзе на сродкі суродзічаў у горадзе на Няве выдадзена кніга ўжо нябожчыцы Фрыды Гурэвіч “Летапісны Новгородок (старажытны Наваградак)”, якая прэзентавалася на канферэнцыі.

Апрача гэтага, праведзенага на дзяржаўным узроўні, некалькі мерапрыемстваў у гонар каранацыі Міндоўга ладзіліся Нацыянальным аргкамітэтам супольна з іншымі дзяржаўнымі і грамадскімі ўстановамі. Разам з Навукова-асветніцкім цэнтрам імя Ф.Скарыны быў праведзены “круглы стол” “Каранацыя Міндоўга на караля і ўтварэнне новай дзяржавы на тэрыторыі Беларусі”, а таксама прэзентацыя дзіцячай творчасці на тэму “Кароль Міндоўга”. Супольна з Саюзам беларускіх пісьменнікаў было зладжана пасяджэнне грамадскасці і канцэрт.

Больш засяроджанага погляду, мяркую, вымагае наладжаная супольна з Беларуска-саюзам мастакоў выстава “Каранацыя Міндоўга”.

Заканчэнне.

Пачатак у № 52 за 2003 год.

Дар Прэзідэнта Украіны

Прэзідэнт Украіны Леанід Кучма выканаў сваё абяцанне, дадзенае ім пры наведванні Брэсцкай крэпасці, і перадаў у дар Свята-Нікалаеўскай гарнізоннай царкве сем званоў. Яны адліты майстрамі горада Нававалынска з суседняй з Брэсцкай Валынскай вобласці. “Святы” груз дастаўлены праз мяжу пры садзейнічанні ўкраінскага консульства ў Брэсце.

пасляслоўе

Створана аб'яднанне «Фотамастацтва»

У МІНСКУ, У ГАЛЕРЭІ ВІЗУАЛЬНЫХ МАСТАЦТВАЎ «NOVA», АДБЫЎСЯ З'ЕЗД ЗАСНАВАЛЬНІКАЎ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКАГА АБ'ЯДНАННЯ «ФОТАМАСТАЦТВА»

Каля двухсот прадстаўнікоў самага масавага з мастацтваў — фатаграфіі — сабраліся ў беларускай сталіцы з усіх абласцей, каб заснаваць рэспубліканскую арганізацыю, якая ставіць сваёй мэтай далейшае мэтанакіраванае развіццё беларускага фотамастацтва, папулярна і яго дасягненні як у самой Беларусі, так і за яе межамі, захаванне і творчае выкарыстанне фатаграфічнай спадчыны як неад'емнай часткі беларускай культуры.

Трэба сказаць, што гісторыя беларускай фатаграфіі мае глыбокія карані і традыцыі. Аб гэтым неаднаразова пісала наша газета. Сучасную творчую фатаграфію паспяхова прадстаўляюць фотаклубы, сярод якіх найбольш вядомыя «Мінск», «Гродна», магілёўская «Вясёлка». Менавіта дзякуючы іх намаганням, беларускае фотамастацтва вядомае ў многіх краінах свету.

Але ж час патрабуе аб'яднання

ўсіх творчых сіл дзеля выхаду на больш высокі творчы ўзровень. Гэта разумеюць як шматлікія фатографы (аматары і прафесіяналы), так і прадстаўнікі фатаграфічнай індустрыі, якая ў апошнія гады атрымала бурнае развіццё па ўсёй Беларусі. Таму заканамерная фундатарская падтрымка новага аб'яднання шэрагам фірм («Kodak Express», выдавецтва «Рыф-Тур», мінскі «Дом фота», унітарнае прадпрыемства «Фотаімідж», студыя «ФотаАрт» і іншыя). Зацікаўленасць у стварэнні новага творчага аб'яднання выказалі прадстаўнікі іншых творчых саюзаў Беларусі. З пажаданнямі высока трымаць марку беларускай

фатаграфіі і развіваць супрацоўніцтва з суседзямі выступілі старшыня Саюза фотамастакоў Расіі Андрэй Баскакаў. Красамоўным пацвярджэннем творчага патэнцыялу ствараемага аб'яднання «Фотамастацтва» стала адкрыццё шэрагу выстаў.

У першую чаргу трэба сказаць аб павазе да памяці фотамастакоў, якія пайшлі з жыцця, пакінуўшы

прыкметны след у культуры Беларусі. Менавіта ім прысвечана «Мемарыяльная выстава беларускай фатаграфіі», якая адкрылася ў час работы з'езда ў галерэі «NOVA». На ёй экспануюцца працы Мікалая Байцова і Віталія Бараноўскага, Паўла Цішкоўскага і Міхася Раманюка, Анатоля Дудкіна і Міхася Жылінскага, Уладзіміра Мязжэвіча і іншых.

З творчасцю Андрэя Шчукіна аматары фатаграфіі знаёмяцца ў галерэі Еўрапейскага гуманітарнага ўніверсітэта. На выставу сваіх новых работ у гандлёва-выставачным цэнтры «Манеж» запрашае Рыгор Ліўшыц. У «Доме фота» — выстава Віктара Суглобы і Рыгора Шатэрніка «Люстра душы».

І яшчэ адна выстава ў Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва знаёміць з конкурснымі работамі, прапанаванымі для стварэння календара сеткі магазінаў «Фокус-Кодак», прэзентацыя якога адбылася ў час адкрыцця выстаў. Я дазволіў сабе пералік усіх выстаў, каб падкрэсліць тыя магчымасці, якімі валодае створанае аб'яднанне «Фотамастацтва».

Як і належыць, з'езд выбраў кіраўніцтва новага творчага аб'яднання «Фотамастацтва», якое ўзначаліў вядомы фотамастак Вадзім Качан, інтэрв'ю з якім было надрукавана ў № 50 нашай газеты.

НА ЗДЫМКАХ: выступае старшыня аб'яднання «Фотамастацтва» Вадзім КАЧАН; у час работы з'езда: сустрэча сяброў: старшыня Саюза фотамастакоў Расіі Андрэй БАСКАКАЎ (злева) і фотамастак, заслужаны дзеяч культуры Рэспублікі Беларусь Юрый ВАСІЛЬЕЎ.

Тэкст і фота Яўгена КАЗЮЛІ,

члена Савета Беларускага грамадскага аб'яднання «Фотамастацтва».

З-за гэтага насып і называлі «магілай Міндоўга». Вось і ўсё.

Да тэмы Міндоўга, як і да ўсяго, што звязана з асэнсаваннем глыбокіх гістарычных каранёў, паварот пачынаецца толькі ў нашым часе. Першай ластаўкай, з якой, умоўна кажучы, пачала ся вясна Міндоўга, трэба лічыць амаляваную ў 1990 годзе карціну Уладзіміра Стальмашонка «Першы і апошні каралі ВКЛ». Потым да тэмы Міндоўга звярнуўся ўраджэнец Навагрудчыны Віктар Шашчэнюк, некаторыя іншыя мастакі. Такім чынам, сёлетаю выставу можна лічыць не столькі падсумаваннем, як пачаткам асэнсавання сапраўды значнай для Беларусі гістарычнай тэмы.

Са створанага напярэдадні юбілейнай даты ці не найбольш уражвае праект помніка Міндоўгу скульптара Валер'яна Янушкевіча. Наведвальнікі выставы, праўда, маглі ўбачыць толькі фотаздымак, бо пакуль што ёсць выкананы ў пластыліне праект статуі. Аўтар гэтых радкоў неадночы бываў у майстэрні мастака, з радасцю назіраў, як удаканалываецца твор у працэсе настойлівай працы. Помнік гэты прызначаецца для Навагрудка і можа быць устаноўлены на Замкавай гары ці на гары Міндоўга — яшчэ адным месцы верагоднага апошняга спачыну вялікага дзяржаўна-караля. Абедзве пляцоўкі незвычайна выйгрышныя для коннай статуі, якая, заўважым, будзе ў Беларусі першай.

Усяго на выставе экспанавалася 54 працы, створаныя 27 мастакамі розных пакаленняў, што працуюць у разнастайных жанрах і накірунках. Апрача скульптуры, жывапісу і графікі, цікавым

было і дэкаратыўна-прыкладное мастацтва. Так што паварот да першавытокаў беларускай дзяржаўнасці, да ўвасаблення вобраза першага і апошняга караля ВКЛ — відавочны.

Да гэтай тэмы звярталіся таксама прадстаўнікі іншых мастацтваў. У 1992 годзе была напісана і пастаўлена опера «Князь Навагрудскі» (музыка А.Бандарэнкі, лібрэта В.Іпатавай). Яна з поспехам некалькі гадоў ішла на сцэне Вялікага тэатра оперы і балета Рэспублікі Беларусь.

Не засталася ўбаку і беларуская літаратура. Апрача твораў малага жанру, напісаны і два буйныя раманы: Г.Далідовіча «Звон роднага звона» і В.Іпатавай «Залатая жрыца Аўшвіна».

Усё гэта, бясспрэчна, спрыяе пашырэнню гістарычных ведаў сярод насельніцтва Беларусі.

Цікавыя мерапрыемствы былі арганізаваны ў БДУ культуры. З самай раніцы 25 лістапада студэнтаў і выкладчыкаў, што пераступалі парог універсітэта, сустракала сярэднявекавая музыка, якая гучала на працягу ўсяго дня, а таксама ўбраныя ў адмысловыя строі той эпохі рыцары, шляхта і іх вабныя панны, што запрашалі паўдзельнічаць у запланаваных мерапрыемствах. Было што паглядзець: у сценах ВНУ працавала аж пяць выстаў. Можна было ўбачыць вядомыя па выставе ў Палацы мастацтва карціны Міколы Купавы і Віктара Шашчэнюка, работы выдатнага майстра па кераміцы Тамара Васюк. Але аснову абедзвюх, як і выставу дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, усё ж складалі працы навучэнцаў.

Заглянуўшы ў бібліятэку,

можна было ўбачыць кніжную выставу, звязаную з імем Міндоўга і часам, у які ён валадарыў. Адкрыццём для шматкаго стала і фотавыстава «Архітэктурная спадчына Беларусі», што складалася ў асноўным з прац Паўла Каралёва, студэнта IV курса факультэта музеязнаўства.

У першы дзень адбылася і навукова-практычная канферэнцыя, на якой прысутнічалі вядомыя па раней згаданаму акадэмічнаму пасяджэнню ў Навагрудку доктар гісторыі Георгій Штыхаў, беларускі лацініст Алесь Жлутка, які, дарэчы, шмат папрацаваў у папскім архіве ў Ватыкане і «накапаў» там шмат невядомага дасюль матэрыялу. З цікавасцю было выслухана і выступленне пісьменніка Генрыха Далідовіча, дасведчанасць якога ў даўно мінулых падзеях, бадай што, не меншая, чым у прафесійных гісторыкаў. Шмат было выступленняў і паведамленняў як выкладчыкаў, так і студэнтаў.

А назаўтра ўрачыстасці перамясціліся ў сцэны тэатра беларускай эстрады, што існуе пры ўніверсітэце культуры.

Калі ішоў на канцэрт, то, скажу шчыра, нават і блізка не спадзяваўся ўбачыць у адным месцы столькі слаўных мастацкіх калектываў, якія ў сваёй творчай дзейнасці прапагандуюць культуру Вялікага княства Літоўскага. Аж некалькі разоў выходзіла на сцэну і заўжды з не меншым поспехам славуца «Госціца» на чале са сваёй даўняй кіраўніцай Ларысай Сімаковіч. Дзяўчаты зачароўвалі аўдыторыю пластыкай рухаў у сярэднявекowych танцах, якімі артысты не проста ілюструюць эпоху, а сімвалічна ўва-

сабляюць яе дух, яе сутнасць, дзе так шмат было ад нашай славянскай першароднасці. Адметнасцю калектыву з'яўляецца і тое, што гэтыя прыгожыя, надзвычай стройныя і паглядныя дзяўчаты не толькі чаруюць рухам у танцах, але і пранікнёнымі спевам. Перад намі сапраўды цуд, гармонія, што ад кіраўніцы перадаліся ўсяму калектыву.

Усё больш набірае моцы і голас Яна Жанчака — сына Ларысы Сімаковіч і Барыса Жанчака, які таксама як паэт, спявак і музыка шмат сваёй энергіі ўклаў у станаўленне гэтага унікальнага калектыву.

Калі ў «Госціцы» за плячыма вялікі творчы шлях, то «Гуды» ўзніклі ўсяго пару гадоў таму, але паспелі выявіць свой велізарны творчы патэнцыял. Найперш дзякуючы старанню, уменню і працавітасці Уладзіміра Грома, які шмат гадоў таму ўзначаліў, а, па сутнасці, стварыў навае калектыву «Крупіцкія музыкі», што існуе ў адной з вёсак Мінскага раёна, але даўно мае еўрапейскую славу. Добра выступіў гурт «Ветах» Рэспубліканскага Дома моладзі. У яго рэпертуары танцы і спеы, а таксама музыка. Самадзейныя артысты валодаюць забытым, але такім вобразна-арыгінальным беларускім старадаўнім танцам. Шмат добрага можна сказаць і пра іншыя гурты, што тут выступалі.

Адбылося галоўнае — Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры зладзіў «свята Міндоўга» з такім размахам і на такім узроўні, на якім, хочацца спадзявацца, чарговы юбілей будзе адзначаць уся Беларусь.

Яўген ЛЕЦКА.

спадчына

«Легенды Вялікага Княства»

Так называецца музычны праект, які ажыццяўляецца ўжо другі год.

Летась у сталічным Доме ветэранаў, а сёлета ў Маладзёжным тэатры эстрады ладзяцца вечары сярэднявечнай музыкі ў выкананні аматарскіх гуртоў.

Новы сезон пачала 9 снежня «Капэла Алесь Ляся», прапанаваўшы глядачам цікавую і змястоўную праграму пад назвай «Музыка нашай Радзімы ў гісторыка-культурным кантэксце». Фактычна гэта была элітарная лекцыя-канцэрт з дэманстрацыяй калекцыі народных музычных інструментаў работы славуцкіх беларускіх майстроў і самога кіраўніка гурта. Прагучалі творы, знойдзеныя ў архівах Польшчы і сабраныя ў экспедыцыях па Беларусі. У свой час Алесь Лось аднавіў дуду, ліру, вярнуў з забыцця батлейку, працягвае выраб народных музычных інструментаў, на якіх іграе сам. У яго руках віртуозна гучаць скрыпка і ліра, дуда і гармонік, якія ў розных спалучэннях з цымбаламі, басэтыяй і барабанам агучваюць лірніцкія песні, канты XVI-XVIII стагоддзяў, народныя полькі, вальсы, мазуркі, танга і іншыя творы. Усяго гурт складаецца з чатырох чалавек, сярод якіх — скрыпачка і выдатная спявачка Вольга Емяльяныч з Наваполацка.

У далейшым плануецца двойчы на месяц ладзіць канцэрты, на якіх выступяць астатнія беларускія гурты, што выконваюць музыку і песні перыяду Вялікага княства Літоўскага.

Рэгіна ГАМЗОВІЧ.

шматгалоссе

Чытаючы

Грыгора Нарыкацы

У Цэнтральнай навуковай бібліятэцы імя Якуба Коласа НАН Рэспублікі Беларусь адбыўся вечар, прысвечаны 1000-годдзю з дня нараджэння армянскага паэта, філосафа і асветніка Грыгора Нарыкацы.

Вечар быў арганізаваны Мінскім гарадскім грамадскім аб'яднаннем «Айстан» з удзелам Пасольства Арменіі ў Рэспубліцы Беларусь.

Грыгор Нарыкацы быў не толькі славутым сынам армянскага народа, але і чалавекам слаўнага і трагічнага часу, калі гэты народ вёў барацьбу за сваю дзяржаўнасць, веру і культуру. На зары станаўлення нацыянальнай літаратуры, увядзення пісьменства Нарыкацы адзін з першых прапанаваў вершаваную рыфму і стварае геніяльную паэму «Кніга смутку», у якой галоўнай духоўнай сутнасцю з'яўляецца спавядальнасць і пакаянне.

На вечарыне гучала паэзія вялікага паэта не толькі на роднай мове, але і ў перакладах Максіма Танка, Навума Грэбнева і Міхаіла Ткачова.

Камерны аркестр Беларускай акадэміі музыкі выканаў сімфанічны фрагмент Беларускага кампазітара Ганны Кароткінай «Чытаючы Нарыкацы», а харавы калектыв — «Прысвячэнне Нарыкацы».

Міхаіл ТКАЧОЎ.

Адчуваем уздым

Ад імя Львоўскай абласной беларускай абшчыны горача і сардэчна віншую ўсіх супрацоўнікаў рэдакцыі з Новым, 2004 годам. Жадаю добрага здароўя, шчасця і радасці ў асабістым жыцці, дабрабыту, найлепшых творчых поспехаў, бадзёрага настрою!

Калі можна, то прашу праз вашу газету павіншаваць маіх родных і сяброў, якія пражываюць у Мазыры, Гомелі, Гомельскай вобласці, Рэчыцы, Светлагорску, Лельчыцах, Мінску, Жлобіне, Брагіне, Віцебску, Хойніках. Гэта выдатныя працаўнікі, цудоўныя людзі. Жадаю ім найлепшых поспехаў у жыцці, моцнага здароўя, навагодняга настрою.

Нядаўна на працягу двух месяцаў быў на Радзіме і яшчэ раз пераканаўся, што беларускія людзі добрыя, працавітныя і прыстойныя, я іх вельмі люблю.

Мы атрымліваем тры экзemplяры вашай газеты. Выданне ў нас нарасхват, кожны хоча даведацца пра жыццё сваёй этнічнай Радзімы. Калі магчыма, то пасылайце ў абшчыну, як гэта было раней, 5 экзemplяраў.

Абшчына жыве і працуе па ўзыходзячай. Кожную першую нядзелю месяца мы збіраемся на сход. Напрыклад, сёння стараста Сяргей Кулікоў паведаміў пра апошнія падзеі ў абшчыне, а Вольга Сінкевіч (дэкан Львоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта, нарадзілася ў Гродне) прачытала лекцыю аб ролі творчасці ў жыцці чалавека. Затым выступіла наша любімая артыстка Ірына Шостак – абаяльная прыгажуня. Яна пад гітару выконвае рамансы і песні на словы і музыку ўласнага сачынення. Ірына заняла першае месца на І міжнародным конкурсе рускага раманса імя Анатоля Саўчанкі, які праходзіў у кастрычніку ў Рызе. Мы былі вельмі рады такой сустрэчы.

У нашай абшчыне створана нядзельная школа, якую наведваюць 24 вучні. Валянціна Цімошчанка – настаўніца беларускай мовы, гісторыі Беларусі выкладае Лідзія Клімюк (з Гродна, былы дырэктар школы, а цяпер выкладчыца Львоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта), краізнаўству вучыць Людміла Чувіч. Дзеці з ахвотай наведваюць школу, якая збліжае з Радзімай. Члены абшчыны вельмі рады гэтай і ўдзячны нашаму старасту Сяргею Кулікову.

Пасол Беларусі Валянцін Вялічка плануе конкурс мастацкай самадзейнасці сярод абшчын Украіны. Мы на чале з Ірынай Глебкі (з Гомельшчыны) таксама старанна рыхтуемся да яго. Рэпертуар складаецца з беларускіх, украінскіх і рускіх песень, танцаў, жартаў...

Калі я быў на Гомельшчыне (чэрвень-жнівень), некараніцай пляменніца сказала, што чула ўкраінскую песню "Ты ж мене підманула" ў перакладзе на беларускую мову. Вельмі вас просім выслать пераклад гэтай песні ці надрукаваць у газеце без нот – мелодыя ўсім вядомая. Вельмі хацелася б выканаць украінскую песню на беларускай мове як знак пашаны да Украіны.

З вялікай павагай і надзеяй
Валянцін СТРЫБУК,
член Савета абшчыны.

Бельгійскі спявак у гасцях у беларускага песняра

— Я шчаслівы і горды, што прысутнічаю на ўшанаванні памяці майго выдатнага суайчынніка спевака Жана Брэля, — сказаў бельгіец Шарль Мішэль. — Да гэтага я не ўяўляў сабе, што розгалас пра гэтую таленавітую і адначасова трагічную асобу можа прайсці такі вялікі шлях, дасягнуць Беларусі. Наша сустрэча будзе садзейнічаць узаемаразуменню, вядомасці вашага песняра Янкі Купалы і вашага кампазітара Міколы Равенскага на маёй радзіме. Слухаючы выступленні і дарослых, і школьнікаў, я раптам злавіў сябе на думцы, што перастаў адчуваць розніцу ў нашых мовах...

Вечарына з нагоды 25-годдзя смерці Ж.Брэля пачалася з агляду экспазіцыі Літаратурнага музея Янкі Купалы. Затым першым словам ўзяў дырэктар музея Сяргей Вечар. Пра ўзаемадзейне дзвюх культур, тыпалагічнае падабенства творчасці беларускага паэта і бельгійскага спевака (найперш — у шырокім выкарыстанні фальклорных традыцый, народнасці светасузірання) гаварыла старшыня таварыства «Беларусь—Бельгія» пры Беларускам таварыстве дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі Тамара Антановіч, іншыя прамоўцы.

Выступленні навукоўцаў і літаратараў чаргаваліся з вершамі і шансанэ з рэпертуару Ж.Брэля, беларускімі народнымі песнямі. Мастацкія ўстаўкі падрыхтавалі вучні сярэдняй і музычнай школ у Бараўлянах, ансамбль "Спадчына" медыцынскіх работнікаў Ба-

раўлянскага шпітала інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны. Арганізавала выступленні выкладчыца Бараўлянскай музычнай школы Людміла Кандратава.

Што ж датычыцца Шарля Мішэля, то — трэба патлумачыць — ён прасты бельгіец. Яму спадабалася жыць у Беларусі, і ён пераехаў у Віцебск, працуе там бухгалтарам. Даведаўшыся пра вечар, заспяшаўся з сябрамі ў Мінск, каб успомніць добрым словам свайго знакамітага суайчынніка, чый голас гучаў на вечарыне ў тэлевізійных і магнітафонных запісах. А Шарль Мішэль ціха падпяваў яму, седзячы ў першым радзе. А потым сфатаграфавалася з усімі ўдзельнікамі каля музея (стаіць у цэнтры).

Мікалай ЧОПІК,

настаўнік Бараўлянскай сярэдняй школы.

упершыню

“Сусветная выстава” ў Мінску. Пакуль што малая...

Сенсацыйная “Малая сусветная выстава” швейцарскай мастачкі Сюзаны Баўман прыбыла ў Мінск з Санкт-Пецярбурга. Адкрыццё яе адбылося ў Нацыянальным музеі гісторыі і культуры Беларусі.

На ўрачыстасці выступілі супрацоўніца Пасольства Швейцарыі ў Польшчы і Беларусі Катрын Штокер, публіцыст з Берна Маціяс Стубер, прафесар з Жэневы Антуан Перон і сама мастачка.

— Гэта не першы мой праект у Беларусі, — сказала С.Баўман. — Я ўжо выстаўлялася ў Мінску і Віцебску ў 1995 годзе. Мне прыемна было садзейнічаць вяртанню ў Віцебск Марка Шагала. У Віцебску нарадзіліся некаторыя з маіх твораў, прадстаўленых на гэтай выставе. Спадзяюся, што наш дыялог, які так добра пачаўся, будзе плённа працягвацца.

— Творчасці нашай гасці нельга знайсці аналагаў, — падсумавала ўражанні ад выставы мастацтвазнавец Ларыса Міхневіч. — Яе карціны і інсталяцыі ні на што непадобныя. Яны ўніверсальныя, прызначаныя

для ўсіх узростаў. Дарослыя пазнаюць праз іх сябе, а дзеці — навакольны свет.

Валянціна ГРЫШКЕВІЧ.

Добры дзень, дарагая рэдакцыя!

Піша вам Надзея Парчук з вёскі Вычулкі Брэсцкага раёна. Спа-чатку хачу шчыра падзякаваць вам за тое, што ў № 32 за 7 жніўня 2003 года змясцілі мае пісьмо і верш, прысвечаны У.Му-лявіну. Вашу газету я чытаю і зноў выпісала на 1 палову 2004 года. Але сёння раскажу пра адну незвычайную літаратурную студию інвалідаў Расіі “Белья снегіры” і яе літаратурна-ма-стацкі і публіцыстычны часопіс з такой жа назвай, які, нягледзячы на цяжкі безграшовы час, жыве і друкуецца вось ужо 9 гадоў, а студыя існуе 15 гадоў. І ўсё гэта дзякуючы велізар-ным намаганням яго адзінага рэдактара — журналіста і паэ-та з невялічкага пасёлка Вярбілі Талдомскага раёна Маскоўс-кай вобласці — Аляксандра Панкратава.

Гэты нястомны міласэрны чалавек адае ўсе сілы, здароўе, час і нават інвалідную пенсію на выданне і распаўсюджванне весніка сярод інвалідаў. Аднаму Богу вядома, колькі парогай да-водзіцца яму абіваць ды схіляцца ў нізкіх паклонах, каб выкупіць чарговы нумар свайго часопіса.

Раней Аляксандр Панкратаў працаваў будаўніком — праклад-ваў дарогі і газаправоды. Давялося яму некаторы час жыць і працаваць у Беларусі, на Палессі. Потым захварэў, перанёс аперацыю на сэрцы і стаў інвалідам II групы. Таму блізка і зразу-мелья яму праблемы і цяжкасці тых, каго пакрыўдзіў лёс, таму і прысвяціў ён сваё астатняе жыццё служэнню высакароднай справе — развіццю мастацкай літаратуры і дабрачыннасці.

Дарагая рэдакцыя, прашу надрукаваць мае пісьмо ў адным з нумароў, каб пра “Белья снегіроў” даведаліся людзі ў розных краінах. Можна хто-небудзь працягне руку дапамогі рэдакцыі і нашым беларускім паэтам-інвалідам, якія друкуюцца ў гэтым выданні.

Загадаў шчыра дзякую ад імя ўсіх студыйцаў.

Адрас і банкаўскія рэквізіты Кімскай друкарні:
171510, Цвярская вобласць, г.Кімы, вул.Валадарскага, 11. ДЧ
Расчетный счет 40603810763060100016, Кімскае ОСБ
7505, г.Кімы, к/с 30101810700000000679 в Тверском ОСБ
№ 8607 г.Тверь, Тверской области, БИК 042809679,
ИНН 6910000187.

Тэлефон/факс: 3-15-05, тэл.: (08236) 3-16-08.

Здароўя вам усім, дарагія творчыя людзі, і плённай працы.

З павагай да вас Надзея ПАРЧУК.

Яшчэ дасылаю некалькі но-
вых сваіх вершаў. Мо спадаба-
юцца?

НЕ СУМУЙ

Ужо прайшла руплівая пара —
Запоўнены засека і клеці,
Адвезена ўсё зямлі са двара,
І ў небе нізка віснучь,
плачуць хмары.

Ды толькі нам іх плачу
не суняць,
Такі ўжо лёс для хмар
наканаваны.
А дзесь за імі зорачкі гараць —
Табе і мне жыццём падараваны.

Настане час —
хмарыны адглывуць,
На дол праліўшы горкія
ўсе слёзы.
Прашу цябе: ты толькі
не забудзь
Наш зарапад, прасыпаны
у росы.

ЛЕТУЦЕНКА

Запрацавалася. Прабач.
Я пра цябе зусім забыла,
Бо не жыву — лячу у скач,
Пакуль жыццё не супыніла.

Пакуль яно мяне нясе,
І толіць душу свежы водар —
Я пераблытала ўсе
Часы і дні, і поры года.

Але ж прашу: ты не змайчы,
Калі заўважыш летуценку,
А што ёсць сілы — закрычы:
— Прытармазі, мая Надзейка!..

Перавядзі хаця бы дух,
А лепш застанься назаўсёды.
Мы пераблытаем удвух —
Часы і дні, і поры года...

ДУМКИ УПОТАЙ

Я радасцю кожнай сваёю

віншаванне

ЛІТВА. ВІСАГІНАС

Шчыра віншуем «Голас Радзімы» і яго чытачоў
з Новым, 2004 годам і Калядамі!

Жадаем здароўя, шчасця, плённай працы!

Беларускі культурны цэнтр «Крок».

Зайжды падзялюся з табою,
А сум і гаркату схавваю —
Лепш думай,

што я іх не маю.
Ты думай, што ўсё ў мяне
добра,
Ёсць шчасцейка поўная торба,
І сэрца — пайнютка
натхненняў...
Так вер і жыві без сумненняў.
Я твой супакой не парушу,
Схавваю глыбей боль у душу.
І, можа, мне гэтак удасца —
Прадоўжыць тваё б хаця
шчасце.

ВОДГАЛАС КАХАННЯ

Я ніколі тваёй не была
І ніколі тваёю не стану.
Толькі боль, толькі
сум нажыла,
Незагойную вечную рану.
Ты маім гэтаксама не стаў —
Не асмеліўся ці пабаяўся.
Месяц ясны між
хмарак блукаў
Ды з цябе і мяне пасміхаўся.

Ну а мы пазіралі з табой
На дрыготкія зоры у небе.
Абдымала нас ночка вярбой,
Аказалася ўсё без патрэбы.

Толькі вось скалыхнулася зноў —
Сэрца ў грудзях ад
болю зайшлося;
Можа, гэта твая мне любоў
Падае ўсё ж сваё адгалоссе?..

Мне да скону, відаць, не забыць
Тых начэй і хвілінак растайных,
Бо надзею нічым не скарыць,
Не спаліць яе мараў адчайных.

Я ніколі тваёй не была.
І ніколі тваёю не стану.
Толькі боль для душы нажыла —
Незагойную вечную рану.

Знакамітая Таццяна Мархель нават маўчыць па-беларуску

Таццяна Мархель, заслужаная артыстка Беларусі, нарадзілася ў вёсцы Шпакоўшчына Смалявіцкага раёна Мінскай вобласці. У 1963 годзе скончыла Беларускі тэатральна-мастацкі інстытут, працавала ў Гродзенскім і Магілёўскім абласных драматычных тэатрах, а затым 16 гадоў — у Беларускім тэатры імя Якуба Коласа ў Віцебску, з 1993 года — у Рэспубліканскім тэатры беларускай драматургіі. Здымалася ў тэлеспектаклях, працягвае здымацца ў кіно. Мілагучная мова, лірызм, глыбокае пранікненне ў сутнасць нацыянальнага характару, народныя песні, што выконвае на сцэне, пакідаюць незабыўнае ўражанне. Песні — гэта спадчына яе роднай вёскі, яна пераняла іх ад мамы, Веры Кірылаўны, якой за-

— Таццяна Рыгораўна, вы любіце фатаграфаванне?

— Фатаграфаванне не дужа люблю, бо мне неяк няёмка. Лепш за ўсё я сябе адчуваю на сцэне. Ніякіх праблем, акрамя творчых, ніякай закамлексаванасці, якая ў мяне бывае ў жыцці, няма. На сцэне ўсё асабістае адыходзіць некуды далёка, я засябляю іншы характар, іншае жыццё, я сама сабе падабаюся. А найбольш утульна адчуваю сябе ў нацыянальных строях...

Калі я працавала над вобразам Інгрыд у спектаклі "Жанчыны Бергмана", то чытала запіскі Бергмана, яго аўтабіяграфію і заўважыла, што ён часта спасылкаецца на Юнга, на фільм "Персона", па сюжэту якога напісана п'еса Міколам Рудкоўскім, таму вырашыла, што мне таксама неабходна пачытаць Юнга. Дык вось Юнг піша, што ёсць падсвядомасць, якая складаецца з вяртання і перадаецца з пакалення ў пакаленне. І я тады падумала, што ўспрымаю свет і сябе ў ім праз маміны апаведы. Мая мама была для мяне першым настаўнікам. Яна была прыроджанай акторкай, вельмі таленавітай, любіла "пачудзіць", прыдумвала нейкія забавы. Перш за ўсё — традыцыйныя. Памятаю вяселлі ў вёсцы, якія працягваліся па некалькі дзён. Спачатку я слухала песні, назірала за ўсімі дзеямі на вяселлі, а ў восьмым класе мяне ўзялі за шаферку (дружку маладой), я ўжо і сама ўдзельнічала. На трэці дзень вяселля, памятаю, самага старога на вяселлі мужыка пераапрааналі ў "маладую", а самую старую жанчыну — у "маладога". "Маладому" падмалёўвалі вугалем вусы, падвешвалі да штаноў моркву і два бурачкі. Мама была за лекара, яна ў "маладых" пыталася пра здароўе, прапаноўвала свае паслугі. Гэта ж быў сапраўдны тэатр!

— Вы спяваеце так, як сельскія спявачкі, носьбіткі традыцыі — у свабоднай манеры, імправізуючы. Гледачы памятаюць і спектакль "Сымон-музыка", і тэлеспектакль "Новая зямля", кінафільм "Людзі на балоце" з вашым удзелам...

— Усе песні, якія я спяваю, гэта песні маёй вёскі, песні маёй мамы. Цяпер вёска ўжо не тая, а ў мяне ў памяці яна засталася праз дзіцячыя і юнацкія ўспаміны як нешта ідэальнае, калі людзі спявалі і ў святая, і за работай, як птушкі. Нават падчас жніва, калі жалі ўручную, у сякоце. Цяжка, але жылі дружна, радасна. Дапамагалі адзін аднаму. Такое ў мяне засталася ўражанне. Я люблю вёску, вясковых людзей, гаворка якіх лёгка, лёгка, нязмушана, люблю нашы песні, таму, безумоўна, ролі беларускіх жанчын мне асабліва дарагія.

— Калі вы вырашылі паступаць у тэатральны?

— Не, стаць актрысай я і не ду-

мала. Скончыла школу — трэба ж некуды ісці вучыцца. Мама дужа хацела, каб я вучылася на доктара. Я кажу: "Хто ж мяне возьме з вёскі, я ж не паступлю. Пайду ў медвучылішча". Закончыла я вучылішча на "выдатна" і пайшла працаваць медсястрой. Два гады працавала, потым паступіла ў медінстытут, але кінула і вярнулася на працу, стала рыхтавацца ў тэатральны, бо зразумела, што гэта маё прызвание. Я тады хадзіла ў драмгурток пры ДOME культуры трактарнага заводу, які вёў Аляксей Бяляеў, а артыст Эдуард Гарачы — сцэнічную мову. Даволі позна, але паступіла ў тэатральны. Так цікава было займацца, столькі прадметаў незвычайных! Спачатку было вельмі цяжка, я ніяк не магла раскрыцца, сароме-

лася. Прышла да нас Вольга Галіна з Беларускага тэатра ставіць "Жаніцьбу Бальзамінава", і, дзякуючы ёй, я змагла пераадолець свае комплексы. Гаварыла я па-беларуску, а па-руску дрэнна, выдзялялася гэтым сярод гарадскіх дзяўчат і яшчэ тым, што не ўмела трымацца смела, не ўмела падаць сябе. Але потым гэта прайшло.

— Калі вучыліся ў сталіцы, пэўна ж, хадзілі ў тэатр імя Янкі Купалы. Ці марылі іграць там?

— Ну, для мяне гэта было недасягальна. Я захаплялася Ржэцкай і Пола, бачыла сябе ў "Паўлінцы", мне так хацелася сыграць у гэтым спектаклі. Я нават двойчы спрабавалася ў гэты тэатр пасля інстытута, але не трапіла.

— Вы ўжо трыццаць шосты год на сцэне. Які з калектываў, дзе працавалі, найбольш любіць на вашу творчасць больш за ўсё?

— Безумоўна, Беларускі тэатр імя Якуба Коласа. Нацыянальны тэатр, вельмі моцны. Я хацела туды трапіць і была шчаслівая, калі стала там працаваць. Цудоўны калектыв, прынялі мяне добра. Там было столькі выдатных артыстаў: Іосіф Матусевіч, Мікалай Звездачотаў, Марыя Маркоўская, Анатолий Трус... Карыфеі тэатра. Мы сачылі за іх творчасцю, вучыліся. А мова якая, рэпертуар! Потым прыехаў Валеры Мазынінскі (яшчэ студэнтам быў) і паставіў "Званы Віцебска" па Караткевічу ў 1974 годзе, пазней — "Кастусь Каліноўскі" (1978). А першы раз я заспявала ў спектаклі "Сымон-музыка" (1976). Ко-

раз 95 гадоў і якую Таццяна Рыгораўна вельмі любіць, даглядае з дапамогай дзвюх сваіх дачок. Актрыса выгадала трох дзяцей. Нялёгка ёй было сумяшчаць свае прафесійныя абавязкі з сямейнымі клопатамі, аднак уласны жыццёвы вопыт заўсёды дапамагаў і дапамагае ўвасобіць на сцэне жывыя і прайздзівя характары. Гэты фотаздымак у намітцы — даўнім галаўным уборам — здаецца, найбольш адлюстроўвае сутнасць актрысы (яна знятая ў ролі батлейшчыцы са спектакля тэатра-студыі кінаакцёра "Дзіця з Батлеема"). І ў жыцці яна такая ж: прыгожая, лірычная, таленавітая і мудрая, добра зычлівая і шчырая. Гутарыць з Таццянай МАРХЕЛЬ наш карэспандэнт Рэгіна ГАМЗОВІЧ

тывалі ў Румыніі ў г. Сібіў, а сёлета ў верасні вы паказвалі яго (і таксама пасляхова) у Каіры (Егіпет) на Міжнародным фестывалі эксперыментальных тэатраў. Нарэшце, зусім нядаўна на Міжнародным тэатральным форуме "Залаты вецзь", што прайшоў у Маскве з 6 па 16 лістапада, вы зноў адзначаны за лепшае ўвасабленне жаночай ролі. Гэта сумесная работа з Валерыем Анісенкам...

— Ён быў упэўнены, што я сыграю гэту ролю, і яго ўпэўненасць дапамагала мне. У той жа час ён даў мне поўную творчую свабоду. Я лічу, што, працуючы, трэба імкнуцца зрабіць разам агульную справу, гэта галоўнае. У спектаклі "Жанчыны Бергмана" побач са мной іграе маладая прыгожая актрыса. У яе вялікі маналог, а я маўчу. Я думала: ну хто ж будзе на мяне глядзець? Валеры Данілавіч увесь

час гаварыў мне: ты павінна быць шчырай сама з сабой, увесь час усведамляць, пра што ты думаеш. Гэта сапраўды так. Я пабудавала свой унутраны маналог, заўсёды сачу за гэтым, і спектакль атрымліваецца. Маўчаць можна пра многае. Некаторыя нават кажуць, што я маўчу па-беларуску, што і ў гэтым вобразе ёсць рысы беларускай жанчыны. Але, мне здаецца, тут увасоблены агульначалавечы каштоўнасці і праблемы, паказаны выхад для вырашэння гэтых праблем — вера і любоў, надзея, якая дапамагла Інгрыд і змога дапамагчы іншым самотным.

— У гэтым тэатральным сезоне вы іграеце ў спектаклях "Адвечная песня" (фолк-опера паводле Янкі Купалы, дзе спяваеце песні на вершы песняра), "Жанчыны Бергмана" М. Рудкоўскага (псіхалагічная драма), "Чарнобыльская малітва" паводле С. Алексіевіч, дзе выконваеце ролю Жанчыны. Апошні спектакль моцна ўздзейнічае сваёй тэмай і тым, як рэжысёр увавасобіў чарнобыльскую трагедыю. Пагутарым пра гэты спектакль.

— Паставіў яго французскі рэжысёр Бруно Бусаголь з горада Клермон-Феран. Ён паставіў у сябе гэты спектакль і прывёз да нас гатовы маналог, сваё багачанне тэмы. Я прапанавала песні паміж маналогамі. У фінале ў мяне маналог жанчыны, якая сем гадоў жыве адна ў адселенай вёсцы, з якой усе выехалі, іншыя памерлі. Гэта так страшна — лёс чарнобыльскай вёскі, яе жыха-

час гаварыў мне: ты павінна быць шчырай сама з сабой, увесь час усведамляць, пра што ты думаеш. Гэта сапраўды так. Я пабудавала свой унутраны маналог, заўсёды сачу за гэтым, і спектакль атрымліваецца. Маўчаць можна пра многае. Некаторыя нават кажуць, што я маўчу па-беларуску, што і ў гэтым вобразе ёсць рысы беларускай жанчыны. Але, мне здаецца, тут увасоблены агульначалавечы каштоўнасці і праблемы, паказаны выхад для вырашэння гэтых праблем — вера і любоў, надзея, якая дапамагла Інгрыд і змога дапамагчы іншым самотным.

час гаварыў мне: ты павінна быць шчырай сама з сабой, увесь час усведамляць, пра што ты думаеш. Гэта сапраўды так. Я пабудавала свой унутраны маналог, заўсёды сачу за гэтым, і спектакль атрымліваецца. Маўчаць можна пра многае. Некаторыя нават кажуць, што я маўчу па-беларуску, што і ў гэтым вобразе ёсць рысы беларускай жанчыны. Але, мне здаецца, тут увасоблены агульначалавечы каштоўнасці і праблемы, паказаны выхад для вырашэння гэтых праблем — вера і любоў, надзея, якая дапамагла Інгрыд і змога дапамагчы іншым самотным.

— У гэтым тэатральным сезоне вы іграеце ў спектаклях "Адвечная песня" (фолк-опера паводле Янкі Купалы, дзе спяваеце песні на вершы песняра), "Жанчыны Бергмана" М. Рудкоўскага (псіхалагічная драма), "Чарнобыльская малітва" паводле С. Алексіевіч, дзе выконваеце ролю Жанчыны. Апошні спектакль моцна ўздзейнічае сваёй тэмай і тым, як рэжысёр увавасобіў чарнобыльскую трагедыю. Пагутарым пра гэты спектакль.

— Паставіў яго французскі рэжысёр Бруно Бусаголь з горада Клермон-Феран. Ён паставіў у сябе гэты спектакль і прывёз да нас гатовы маналог, сваё багачанне тэмы. Я прапанавала песні паміж маналогамі. У фінале ў мяне маналог жанчыны, якая сем гадоў жыве адна ў адселенай вёсцы, з якой усе выехалі, іншыя памерлі. Гэта так страшна — лёс чарнобыльскай вёскі, яе жыха-

роў, лёс маёй герані. Але я іграю светла, без надрыву. Напрыклад, у заключнай сцэне расказваю, як тут хораша, як прыгожа ў гэтай вёсцы. Коцік памёр, а яна знайшла другога — усё ж жывая душа, разам весялей. Яна радуецца таму жыццю, якое ёсць. Каб яна адчувала трагедыю свайго становішча, то даўно памерла б. Жыве таму, што ёй тут хораша, радасна на роднай зямлі. І птушкі спяваю, і ўсё навокал цвіце, ніякай жа радзіцы не відаць. Яна прыходзіць на могілкі правадаць тых, хто там ляжыць пад карэнчыкамі, гаворыць з імі, а тут і зязюлька закукавала. Песню "Ляцела зязюля каля маёй хаты", якую я спяваю там, пачула ўпершыню ад жанчын з Лельчыцкага раёна, калі вяла тэлеперадачу "Запрашаем на вячоркі". І вось гучыць песня ў спектаклі, а разам з ёю і галасы тых, хто там ляжыць на могілках, як голас зямлі. Я трымаюся да апошняга, не плачу, вельмі светла ўвасабляю гэты вобраз, але мне так страшна... Часта думаю: а ці маем мы права і ці так паказваем тое, што адбылося пасля чарнобыльскай аварыі на нашай зямлі? Хацелася б пачуць водгукі тых, хто пацярпеў і выжыў.

— Мне здаецца, што гэты спектакль павінен паглядзець кожны жыхар Беларусі, яго трэба паказаць і ў раёнах, што найбольш пацярпелі, а таксама за межамі Беларусі. Я бачыла, як успрымае яго моладзь, дзеці. Людзі не павінны забываць пра гэту трагедыю.

— Цяпер японскі рэжысёр Акіесі Імадзэкі па сцэнарыі Акіра Іскава здымае на Беларусі мастацкі фільм "Яе звалі Каліна". Дзяўчынка жыве ў горадзе, але ўвесь час збягае да бабулі ў вёску ў Хойніцкі раён (я іграю ролю гэтай бабулі). І вось мы з унучкай жывём разам, ходзім па лесе, гаворым. Здымкі былі летам з Плешчаніцамі, дзе ёсць закінутая традыцыйная хатка з даўнейшай мэбляй, абразамі. Японцы перад тым як здымаць, ездзілі і на рэактар, і ў чарнобыльскія адселеныя вёскі, і ў тыя, дзе людзі жывуць. Ім вельмі падабаецца наша прырода, людзі, такія добразычлівыя, з адкрытай душой. Цяпер здымкі працягваюцца на зімовай натуре.

— Таццяна Рыгораўна, а вам самой якая з вашых роляў у кіно больш дарагая?

— Роля Дамеціці ў "Людзях на балоце" і мае песні, якія В.Тураў увёў замест сімфанічнай музыкі, ужо напісанай да фільма. Яшчэ Ганна ў тэлефільме "Новая зямля". Коласавская мова, сельскае жыццё, побыт — я проста купалася ва ўсім гэтым, такая радасць, такое шчасце! У спектаклі "Алімпіяда" па І.Пташнікаву я іграла Алімпіяду (рэжысёр А.Гутковіч), па У. Караткевічу ў "Маці Урагану". Беларускага матэрыялу шмат назбіралася. Апошняя работа — у кінафільме "Настасся Слуцкая". Гэта беларуская гісторыя, фільм вельмі падабаецца гледачам. Я шмат ездзіла на сустрэчы і бачыла, як гэтую карціну прымаюць.

— Вы іграеце самыя розныя ролі. Над чым працуеце зараз?

— Гэта дух манастыра ў спектаклі па п'есе А.Курэйчыка "П'ямонцкі звер". Цяпер шмат чытаю, каб самой зразумець вобраз і знайсці правільную інтанацыю, каб данесці яе да гледачоў. Гэта складана, але цікава. А ўвогуле што можа быць лепш і цікавей за тэатр! Жыццё без творчасці для мяне немагчыма. Я шчаслівая, што маю такую прафесію, якая прымушае гледачоў думаць, радавацца і гараваць разам з маімі героямі, любіць жыццё і гэту зямлю, што дадзена нам лёсам.

НА ЗДЫМКУ: Таццяна МАРХЕЛЬ у ролі маці са спектакля "Сымон-музыка".

вандроўка ў казку з Яўгенам Казюлем

ДОМ, дзе жыве Дзед Мароз

Пачатак на 1-й стар.

А на мансардзе — шыкоўны ложак з пярэнамі і падушкамі (ці не пушыстым снегам набітыя?) — тут гаспадар зімы адпачывае. Непадалёку знаходзіцца дом Снягуркі і музей Дзеда Мароза, дзе ладзяцца выставы малюнкаў і падарункаў, якія прысылаюць яму дзеці.

Прадугледзеў гаспадар сядзібы і чарадзейныя мясціны: студня з жывой вадой і камень жадання — кожны можа дакрануцца і загадаць жаданне на наступны год. Дзед Мароз запэўніў: усё абавязкова збудзецца. І ветраны млынок таксама незвычайны. Кажуць, што калі крануць яго рукой і пералічыць нядобрыя ўчынкi, зробленыя па неабдуманасці, то млынок іх перамеле, і на душы чалавека стане светла.

Ну а калі далей перайсці па мастку праз ручай, то трапіш да самай высокай у Беларусі ёлкі, якая запальвае свае агні толькі па камандзе свайго гаспадара. А побач — яшчэ адзін цуд. Звычайны чалавек адлічвае час па гадзінніку. А Дзед Мароз вядзе адлік месяцамі. Таму і стаяць побач з ёл-

кай паўкругам розныя выявы месяцаў. Дзед Мароз пільна сочыць за іх зменамі, каб (не дай Бог!) не прапусціць самы важны — Снежань. Дарэчы, каб зрабіць усю гэтую прыгажосць, адшукаў гаспадар сядзібы самага выдатнага разьбяра Аляксандра Масло з Гомельшчыны (на здым-

ку). І так зачараваў яго, што той і прасон забыў — усё працуе, ажыццяўляючы задумы Дзеда Мароза.

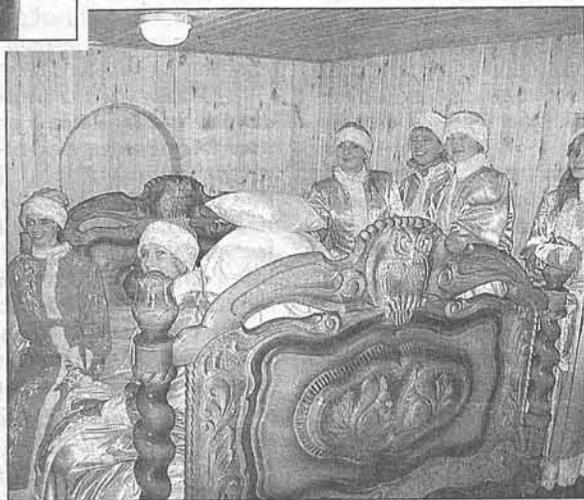
Звярнуў я ўвагу, што ў гэты пераднавагодні дзень было шмат на сядзібе іншых Дзедаў Марозаў, праўда, крыху маладзейшых. Адказ на гэтае пытанне ўразіў. Аказваецца, каб павіншаваць беларускія сем'і з Новым годам, спатрэбіцца больш за трыццаць тысяч тон

падарункаў і пяць тысяч конай для іх дастаўкі. І без памагатых тут не справіцца. Развітваючыся з Дзедам Марозам, папрасіў не абысці свайёй ласкай і чытачоў "Голасу Радзімы".

Ужо вечарэла, калі я пакідаў гэты гасцінны, прыгожы, сапраўды казачны куточак. Каля ганка дома Дзеда Мароза стаялі (а можа гэта здалося?) запрэжаныя ў саніалені. Нецярпліва пакручваючы галовамі, яны чакалі свайго гаспадара. І калі ў на-

вагоднюю ноч вам пашчасціла ўбачыць у зорным небе серабрыстую запрэжку — ведайце: гэта быў Дзед Мароз з Белакежскай пушчы.

слухай сваё

Новае выданне беларускага трыб'юта

У снежні з'явілася новае выданне беларускага трыб'юта *Depeche Mode "Personal Depeche"* — аднаго з самых вядомых айчынных праектаў апошніх гадоў.

Новае выданне даволі істотна адрозніваецца ад папярэдняга. Перш за ўсё ў ім тры новыя кампазіцыі, якія яшчэ ні разу не гучалі ў эфіры радыё, тэлебачання ці проста на канцэртах гуртоў-складальнікаў кавераў—Depeche (перапевак). Гэта версія песні "Free State" (у арыгінале з альбома "Ultra", 1997) у выкананні мінскага сінт-поп гурта "Логіка метро", "Enjoy The Silence" ў выкананні "Крамы" і мікс (танцавальны варыянт) на гэтую ж песню вядомага беларускага дзіджэя Ярыка. Нагадаем, што "Personal Depeche" ўвайшоў у тройку найбольш прадаваемых беларускіх рэлізаў 2002 года і зараз прэтэндуе на той жа поспех па выніках 2003 года. Як і першапачатковая версія, другое выданне дыска зроблена ў Беларусі сумесна кампаніямі MSH Records і West Records.

Ксенія ЛАЗАРЧЫК

віншаванні

ЗША

"Голас Радзімы" атрымаў за 1960 года з перапынкамі, вялікі перапынак быў з 1994 да 2003 года.

Газета цікавая артыкуламі, прысвечанымі дыяспары, якія не толькі чытаю, але і выразаю, і захоўваю. Некааторыя артыкулы даюцца аднабаковымі. Аднак увагуле "Голас Радзімы" патрэбны эміграцыі, бо дае ўяўленне, што адбываецца ў Беларусі. Дзеля гэтага зычу ўсяго найлепшага ўсім супрацоўнікам газеты.

Міхась і Тамара БЕЛЯМУКІ.

КЫРГЫЗСТАН

Беларускі культурны цэнтр "Крыніца" ў Кыргызстане віншуе "Голас Радзімы" з Новым, 2004 годам і Каляднымі святамі.

Жадаем усім моцнага здароўя, больш шчаслівых дзён у годзе, добрых поспехаў у працы.

Вялікі вам дзякуй і нізкі паклон за дасылку цэнтру газеты "Голас Радзімы".

3 павагай

Ніна МІРОНАВА,
старшыня БКЦ "Крыніца"

ЛАТВІЯ

Віншую ўсіх супрацоўнікаў "Голасу Радзімы" з Нараджэннем Хрыстовым і Новым, 2004 годам!

Зычу вам моцнага здароўя, добрага настрою, дабрабыту і творчага плёну!

Няхай і надалей голас газеты глыбока западае ў душу суайчыннікаў!

Станіслаў ВАЛОДЗЬКА.

"Голас Радзімы"
Галоўны рэдактар
Наталія САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь;
Камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь;
Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі;
Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом «Радзіма».

Наш адрас: 220005, Рэспубліка Беларусь, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.
Тэлефоны: (+375-17) 288-11-97 (бухгалтэрыя), 288-12-80, 284-76-56, 288-17-82, (тэл./факс).
Галоўны рэдактар: 8029-6-88-17-82.

ЧЫТАЙЦЕ "Голас Радзімы"
ў ІНТЭРНЭЦЕ:
<http://golas.promedia.by>

Паціць рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках "Голасу Радзімы", могуць не супадаць.
Рэгістрацыйнае пасведчанне №81. Падпісны індэкс у Беларусі 63854. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж 2391экз. Заказ 171. Падпісана да друку 30. 12. 2003 г. у 12.00.

Газета набрана і звярстана на рэдакцыйным настольна-выдавецкім комплексе. Знакам (R) пазначаны рэкламныя матэрыялы.
Аддрукавана на паліграфічным РУП «Чырвоная зорка» (220073, г. Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3).